

340 millió helyett 100 millió.

A népjóléti miniszter „karácsonyi ajándéka” a közkórház javítására.

Ismeretes, hogy a népjóléti miniszter néhány hónappal ezelőtt határozott formában megígérte a polgármestereknek, hogy a közkórház javítási költségeihez háromszázmillió koronával hozzájárul. A város tanácsa a miniszteri ígéret alapján el is rendelte a közkórház javítását és több, mint egymilliórd koronát költött erre a célra. Közben a tanács többször meg sürgette az állami hozzájárulás kiutalását, azonban eredménytelenül. Végre most megérkezett — szinte karácsonyi ajándék gyanánt a kiutaló levél.

Azonban nagy és kellemetlen volt a polgármester meglepetése, amikor felbontotta a leve-

let és megtudta belőle, hogy a népjóléti miniszter a biztosra ígért háromszáznegyvenmillió korona helyett mindössze százmillió koronát utalt ki és ezt is csak a megszorítással, hogy a pénzt a város csakis a kórház időbeteg gondozó intézetének felszerelésére fordíthatja.

A polgármester a népjóléti miniszteri ígéret kurtán furcsán történt beváltását szomorúan jelentette be a csütörtöki tanácsülésen, ahol — mondanunk sem kell talán — nem tekintették ünnepi jókívánságnak.

Numerus clausus és ellenzéki politika.

Írta: Vámbéry Rusztem.

Talán felesleges is hangsúlyoznom, hogy több okból nem lelkesedem a numerus claususért. Először, mert ellenkezik a polgári szabadság legelemibb követelményével; másodszor, mert ellenkezik a kultúrának egyik alapjával: a tanítási és tanulási szabadsággal; harmadszor, mert a magyar nemzet meggyalázásának tartom, hogy erőszakos eszközök nélkül nem bírja a versenyt a zsidósággal; negyedszer, mert e képmutatásra alapított törvény még azt a képmutató célt sem érte el, hogy apassza a szellemi proletariátust; ötödször, mert a szegény zsidókat sújtja a külföldön tanuló jobbmodu zsidók javára, tehát antiszociális; hatodszor, mert azt a tudatlan és korlátolt véleményt részesíti állami jóváhagyásban, hogy a zsidó szellemi képességben felette, erkölcsileg alatta áll más embereknek. Minden nehézség nélkül felsorolhatnék még egy féltucat okot annak igazolására, hogy az ellenforradalom erős felindulásában fogantatott intézmény otromba középkori csökevény, szármalmas pogrompótlék, sárga szegyenfolttja törvénytarunknak, amely súlyos gazdasági és még súlyosabb erkölcsi károkat okozott az országnak.

Ebből a véleményből látszólag az következik, hogy lelkesedéssel kellene csatlakoznom ahhoz az állásponthoz, amelyből az ellenzék az utóbbi hetekben koncentrikus pergőtűzzel intézett a numerus clausus ellen. Sajnos, kénytelen vagyok e feltevést megcáfolni, sőt bevallani, hogy rövidlátó, felszínes politikának tartom, ha a baloldali ellenzék fajvédelmi vizekre evez, ott veszi fel a küzdelmet, ahol Gömbös urék, Bethlen gróf választási pacer-maker-ei, a harcot kijelölték és megteszik a kormánynak a szívességet, hogy okozatok és szimptomák ellen hadakozva eltérítik a figyelmet a kormánynak az okokat fentartó, sőt erősítő politikájáról, amelynek a numerus clausus épp úgy mellékterméke, mint a kátrány a kőolaj és épp úgy tünete, mint a pör-senés a lázas megbetegedése.

Aki pedig tüneteket gyógyít, kuruzsló vagy kontár a mesterségében. Maga a numerus clausus csupán képmutatón félének, ügyefogyott kifejezése annak az antiszemitizmusnak, amelyet az ellenforradalom kormánya törvényes formákban próbált konszolidálni. De a fajvédelem, fascizmus, horogkereszt, kuklux-klan tarka áruházban bujkáló antiszemitizmus éppen nem új tünet. Mint eudemikus betegség sok század óta lappang. Amíg az államnak vallásos jellege volt, mint vallásüldözés nyilvánult meg, amióta a napoleoni háborúk után nemzeti alapra helyezkedtek, mint fajgyűlölet jelentkezik. Kritikus föllobbanása sem új tünet. Kisebb-nagyobb mérvben fellángolt a gyűlölet minden nagyobb nemzeti szerencsétlenség, éhínség, járvány, földrengés vagy háboru idején. Hozzá tartozik a tömeglélektan természetrajzához, hogy a történelmi tragédiákat sohasem hajlandó mint sorstragikumot, vagy valamely nemzet vagy osztály hibáinak következményét elfogadni. Mint ahogy Áron pap feláldozta a „községnek bakját azoknak bűnökért való áldozatra” (Móz. III. 16. 15.), akként szerepelnek ma a zsidók nemzeti katasztrófák bűnbakjaiként.

Mert a tömeglélek mindig primitív és Petőfi juhászlegényének példáját követve, tehetetlenségében nagyot üt botjával a számár fejére.

De az elkeseredett nacionalizmus, a kegyetlen békétől földig alázott sovinizmus, csupán egyik gyökere az antiszemita kitörésnek. A másik, mélyebbre nyúló gyökere a háboru után kiélesedett gazdasági ellentét, amelyben a földbirtoknál szembeszökőbb, tehát bántóbb ingó nagytőke önzőbb és oktanabb viselkedést tanusít, mint a háboru előtt. Minthogy pedig az ingó nagytőke tulnyomóan zsidó kézben van, a zsidóság önkéntelen Winkler-ként egyesíti maga ellen a tőkét támadó lándzsákat. Amely arányban az állam alap, eszméje a nemzeti gondolatról a gazdaságra tolódik át, oly mértékben válik az antiszemitizmus gazdasági mozgalommá. Senkit se ejtsenek tévedésbe a fajvédelem demagóg szölamai. Antisemitismus ist der Sozialismus des dummen Kerls — mondta Menger professzor már husz év előtt s megfelel az idők változásának, ha Bernard Shaw legújabbán a Hendersonnal folytatott asztali beszélgetésekben, a fascizmust a középosztály bolsevizmusának keresztelte.

Aki világosan felismeri a gyökereket, amelyből az antiszemitizmus és ennek fattyuhajtása, a numerus clausus táplálkozik, annak be kell látnia, hogy mily rövidlátó, hiábavaló, esztelen politika, amely a nacionalista és kapitalista „szabadelvűség”-et visszasíró törekvések támogatásával küzd a numerus clausus ellen. Ha nem akarom az okozatot, nem szabad akarnom az okokat sem. Mikszáth klasszikus meghatározása szerint: antiszemita az, aki a zsidót a kelleténél jobban utálja és a háboru előtti magyar szabadelvűség, amelynek feudális uralmában a banktőke simulékonyan egyesült a nagybirtokkal, jellegzetesen igazolta e definíciót. Mert a Tiszáék liberalizmusa kegyesen türte a feudális osztályuralomhoz szolgalelkűen alkalmazkodó zsidót, néha kelletlenül felvette a tegeződés és a kaszinómorál sáncaiba is, de nyomban lebitanghazaárulózta, mihelyt az országot önmagának kisajátító „történelmi középosztály” kizárlagos uralma ellen berzenkedni merészelt.

Nem hinném, hogy Bethlen grófnak, aki az ellenforradalom hagyatékát cum beneficio inventarii vette át, messzelátóbb célja volna, mint elődeinek. E cél csupán magának az uralomnak fentartása, azzal az ijesztéssel, hogy utána csak a káosz, in usum Judeorum: a fajvédelem következhetik, mert Bethlen gróf az Isten küldötte Szent György lovag, aki lándzsáját, miként azt a liberális sajtómozsi papírvásznai naponként hirdetik, a fajvédő sárkány fején tartja. Így tehát minden zsidónak kötelessége a Bethlen-kormány örökéletéért imádkozni Fáj nekik ugyan, ha a kormánnyal állítólag érdekközösségben álló kultuszminiszter a numerus clausus mellett foglalt állást, de azért Isten ments, hogy a kormány és egyéb főtanácsosokról lemondának — mert, kérem, mégis szép az, ha valaki méltóságos ur — és végre jó üzleteket a kurzus kormányával is lehet kötni. Öntudatmögötteen pedig Bethlen gróf mégis csak arra törekszik, hogy a háboru előtti feudális

uralmat, ha egy kicsit keményebb erdélyi alakban is, a Tiszáék nyugat-európai máza nélkül, helyreállítsa. Ha a nyílt színen ötven százalékig enged is a fajvédő terrornak, azért lelke mélyén mégis a liberalizmus — t. i. a zsidó nem pofozásban álló magyar „szabadelvűség” — hatja át, amelyhez időnként oda-sug, mint Heine a szerelméhez: Blamier, mich nicht mein schönes Kind und grüss' mich nicht Unter den Linden, wenn wir dann zu Hause sind, wird sich schon Alles finden. És milyen szép is volt az a régi kor, amelyben még udvari tanácsosok voltak, kikeresztelkedett zsidókat is felvettek az Országos Kaszinóba, zsidó államtitkár, sőt egyszer miniszter is lehetett, a bankok igazgatóságában pedig úgy ültek együtt, mint a mesebeli királyi asztalnál: egy gróf és egy zsidó

Magyarország politikai problémája nem zsidókérdés és azok az ugynevezett ellenzéki politikusok, a zsidókat is beleértve, az igazi antiszemiták, akik a numerus clausus eltörlésével a problémát megoldottnak vélik. Aki tisztán látja a lejtőt, amelyre kerültünk, aki meg akarja akadályozni, hogy ez a szerencsétlen országroncs fölörldődjék az európai forgatagban, annak az okok ellen kell állást foglalnia, amelyek egyéb nyomorúságainkkal együtt a numerus clausust is kitermelték. Egyik ok a háboru követő kétségbeesés hazug sovinizmusa, amely üres jelszavakban, egyletesdi játékokban, jelvényekben és puffogó szölamokban éli ki magát, anélkül, hogy mögöttük az egyéni vagy osztályáldozatkész-ségnek, tehát a komoly hazafiságnak akár csak árnyéka mutatkozna is. Erőltlen kardcsörtetésünk csak arra jó, hogy szomszédaink imperializmusát igazolja, nacionalista jelszavaink, honfoglaláskori címek és nevekujjálésztésével a népek nemzetközi versenyében pedig csak komikus hatást válthatunk ki. Ezer év előtt a szentgallen kolostor jámbor szerzeteseit megijesztette a vox diabólica huj huj, de ma a civilizált népek versenyében huj-hujrázással, táborozással, kettős vérkereszttel és Csaba vezérrel nem lehet érvényesülni. Mi, akiket lenemzetköziesnek, hiszünk abban, hogy a magyar televény őseréje egyéb kulturális értékeket is termelt. Vajjon ki az öntudatosabb magyar: az-e, aki államilag szubvencionált vitézkötéses intézményekben keresi magyarságát, vagy az, aki bizik a magyarság szellemi és erkölcsi értékeinek nemzetközi versenyképességében?

Nacionalista handabandázások történelmi tapasztalás szerint sokkal tisztavirágéletűbb tünetek, semhogy érdemes volna a kritika útján kiváltott ellenállással alátámasztani. Sokkal komolyabb azonban az antiszemita föllobbanásnak másik gyökere, amely a demagóg jelszavak híveinek szívéig, sőt még ennél is mélyebb pontjáig, a zsebéig ér. Egyik apostoluk nemrég őszintén bevallotta, hogy ők nem a zsidók, hanem a zsidó tőke ellen harcolnak a magyar nép érdekében. Joggal kérdehetném ugyan, hogy miért csak az ingó s miért nem az épp oly szivtelen ingatlan tőke ellen is? És kérdehetném, mit tettek a magyar paraszt szellemi és erkölcsi színvonalának emelésére, hogy ez maga jobban tudja érdekeit megvédeni? De logikát talán nem volna helyénvaló ezen a tájon keresni. Ebből azonban nem következik, hogy az ellenzéki politika is épp oly logikátlan legyen és segítségére legyen Bethlen grófnak abban a bűvészkedésben, amellyel fajvédő-zsidó csetepatékat rendeztek, hogy azok mögé tüntesse el a nagytőkés érdekek védelmének politikáját. Mint ahogy u. n. ellenzéki lapjaink oldalakon át támadják a kormány gazdasági politikájából táplálkozó fajvédelmet és boldogok, ha szenzációs gyilkosságok, egyéni panamak és nagyfontosságú sportesemények nem hagynak tért arra, hogy radikális gazdasági politikát követelhesenek. Mert Gömböst is szabad támadni, Eckhardt-ot is szabad, Lendvai-Lehnert is, csak — Isten ments — Bethlen István grófot nem szabad. Titkon liberális kormányunk leglojálisabb ellenzéke úgy lesi a percet, mint a zsidók a hosszú nap végét, hogy mikor

MEGJELENT A CZINNER SZALÁMI!

Minden jobb fűszer- és csemegeüzletben kapható.